

Agnostici su u ime razuma presjekli razumu mogućnost da dokuči Boga, a pozitiviste ga niječu, dok ga ne vide na dalekozor u svemiru ili dok ga ne uzmognu kemički ispitati u svojim retortama. Jedno i drugo zastranjenje dovoljno je u knjizi Zimmermannovoj pobijeno, kaošto je i dovoljno pokazan racionalni put do Boga. Možda će se i među njegovim čitačima ipak naći koji i reći: to me ne zadovoljava; koji će htjeti nešto sigurnijega, jačega, očividnijega. Novoga dokaza za opstojnost Božju ne će naći; ali zato može lutati i zalutati, jer nije svaki filozof Zimmermannovog kova, koji zna istinu i po najzamršenijim filozofskim labirintima tražiti, istinu ljubiti, i istinu, kad je nađe, otvoreno priznati!

Na str. 18. čini nam se, da se auktor nije dovoljno jasno izrazio. Istina, Tomina i Augustinova noetika su antitetične i sv. Toma uči, da duša formira tijelo; nu tvrdnja, da je taj nazor usvojen na koncilu u Vienni g. 1311. ipak zvuči nevjerojatnom, jer bi to značilo, da je crkva hylemorfizam podigla na članak vjere što nije u skladu ni s povješću rečene definicije.

Sve u jedno. Knjiga je dostojna auktora filozofa, ali je i dragocjeni doprinos hrv. književnosti sa strane Zbora, koji ju je u elegantnom ruhu prigodom svog stogodišenjega i plodonosnoga rada opremio za naobražene krugove.

Želimo, da ovo djelo nađe onakav odziv u svim krugovima, kakav punim pravom zaslužuje.

P. Dr. Teofil Harapin.

Dr. Joannes Kukanić, Paraphrasis psalmodum et canticorum in psalterio breviarii Romani occurrentium, Spalati 1936, Typographia Leoniana. 8° — 273.

O psalmima i pjesmama, što po sudu katoličkih i protestantskih egzegeta spadaju među one knjige Sv. Pisma, koje su najteže za tumačenje i razumijevanje, napisana je golema egzegetska literatura, ali još uvijek pored svekolike ove literature postoji potreba, da se proučava i produbljuje smisao tih Duhom Svetim nadahnutih pjesama. Nijedno naime egzegetsko djelo o psalmima i kanticima Sv. Pisma ne pruža nam potpuno objašnjenje psalama sa svakog gledišta, nego ih tumačitelji obično posmatraju s pojedinih stajališta prema svojoj posebnoj svrsi opširnije, a da ostala stajališta prepuštaju drugim specijalistima. Tako ih neki posmatraju pretežno s tekstualno-kritičke strane, drugi sa pjesničke i metričke literarne strane, treći s obzirom na njihov sadržaj, četvrti s obzirom na liturgičku primjenu i t. d.

Već je odatle dosta jasno, kako je teško dati sam točan i dobar prijevod psalama, koji je uvjetovan vrsnim poznavanjem gotovo svih pomoćnih biblijskih znanosti, pa zato razumijemo, zašto se pojedini auktori u obradbi psalama obično ograničuju samo na izvjesnu partikularnu svrhu obradbe.

I naš auktor nije sebi postavio za zadatak, da nam dađe o psalmima takvo djelo, koje bi obuhvatalo opširnu naučno-kritičku egzegezu istih, nego se ograničio isključivo na *parafrazu*, s osobitim obzirom na njihovu liturgijsku upotrebu. Sama parafraza nije točan prijevod teksta psalama, nego je vjerna reprodukcija misli, sadržaja psalama, u kojoj je

auctor nastojao pretočiti ih iz biblijskog jezika u onaj način mišljenja i izražavanja, koji je svojstven našem sadašnjem shvaćanju i poimanju. Nema sumnje, da mnogi od onih koji čitaju psalme i pjesme Sv. Pisma, pa ni sami svećenici, koji ih danomice recitiraju u svetom oficiju, ne mogu lako shvatiti smisao mnogih psalama, pogotovo ne onih teških i neshvatljivih mjesta, koja su crux interpretum i kod najverziranijih stručnjaka, specijalista u psalmima. No dobra parafraza u gore rečenom smislu mnogo će doprinijeti jasnoći shvaćanja kod onih koji nemaju vremena, da se sami strogo naučno bave proučavanjem istih. U tom pogledu latinska parafraza psalama g. dra Kukanića jest vrlo vrijedno djelo, koje odaje, da je na osnovu izbora prvorazredne literature o psalmima nastojao reproducirati što vjerniji sadržaj i misli psalama, uvažujući pri tom rezultate pomoćnih biblijskih znanosti, naročito bibl. arheologije i tekstualne kritike. Zbog posebne praktične svrhe, koju je auctor imao pred očima priređujući ovu parafrazu, naime da bude našem pastoralnom kleru pomagalo za jasnije i dublje shvaćanje psalama, nije se doduše služio naučno kritičkim aparatom, uobičajenim u stručno-naučnom obrađivanju da se zadovolji formalnim zahtjevima strogo naučne metode; ali komu su donekle poznati problemi egezegetske literature u psalmima, moći će odmah opaziti, da je auctor stvarno vodio točnu evidenciju o njima i s obzirom na poznavanje originalnog (hebrejskog) jezika kao i s obzirom na tekstualnu kritiku, te njihove rezultate upotrijebio u izražavanju smisla dotičnih mjesta.

Posebno valja istaknuti auktorovu eleganciju, jasnoću i lakoću, kojom vlada latinskim jezikom.

Djelom će se na veliku duhovnu korist moći služiti naše svećenstvo, pa ga stoga najtoplije preporučujemo.

Dr. J. Oberški.

Biblica, Roma, Piazza della Pilotta 35; v. 17, fasc. 3, 1936. Ova znanstvena stručna revija Papinskog Bibl. Instituta u Rimu donosi članke strogo naučne biblijske struke, pa je neophodno potrebna svakomu, koji hoće da prati ovu bogoslovsku struku. Izlazi godišnje 4 puta. Ovaj broj donosi ove članke: J. Schmidt, Untersuchungen zur Geschichte des griechischen Apokalypsetextes (III); — R. Arconda, La escatologia Mesiánica en los Salmos ante dos objeciones recientes (II); — S. Euringer, »Schöpferische Exegese« im Äthiopischen Hohenliede; — P. Joüon, Notes de lexicographie hébraïque (XI); — K. Habersaat, Glossar und Paraphrasen zum Hohelied; — H. Junker, Text und Bedeutung der Vision Amos 7, 7—9; — Recenzije: B. Ubach, L'Exode — El Levitic (M. Fernández); — Fundació Bíblica Catalana: La Sagrada Bíblia (A. Fernández); — Ruperto de Manresa, El libro de los Salmos — Ecclesiastés (A. Fernández); — R. Augé, Isaías I (A. Fernández); — J. M. Vosté, De conceptione virginali Christi; — De baptismo, tentatione et transfiguratione Jesu (U. Holzmeister); — A. Steinmann, Die Briefe an die Thessalonicher und Galater — J. Huby, Saint Paul: les Epîtres de la Captivité (A. Vitti); — A. Bakker, A. Study of Codex Evang. Bobbiensis (k) (A. Merk); — L. J. Hopkin-James, The Celtic Gospels (A. Merk); — P. Vahan Inglisian, Armenien